



Musikförläggarna

2024-12-12

Dnr: Ju2024/02104

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.13@regeringskansliet.se

Yttrande över Ändrade ersättningsregler för användning av musik (Ju2024/02104)

Inledning

Betänkandet kommenteras med Musikförläggarnas synpunkter i valda delar enligt nedan. Musikförläggarnas utgångspunkt är att alla typer av legislativa förändringar i upphovsrätten ska syfta till att värna upphovspersoner och rättighetshavare, oavsett storlek. På så vis kan vi fortsätta att erhålla ett rikt musikliv. Värt att nämna är också att Musikförläggarnas medlemmar verkar på en väl fungerande marknad.

Om Musikförläggarna

Musikförläggarna bildades 1928 och är de svenska musikförlagens branschorganisation. Föreningen driver musikförlagens och deras kontrakterade upphovspersoners frågor i kontakter med beslutsfattare, myndigheter, övrig musikbransch, media och allmänhet. Att skapa förståelse för musikens värde och för upphovsrättens funktion och betydelse är en av föreningens huvuduppgifter. Musikförläggarna har närmare 70 medlemmar som står för en absolut majoritet av omsättningen i musikförlagsbranschen i Sverige, Medlemmarna består såväl av stora som mindre musikförlag och verkar på en global som lokal marknad.

4 Behovet av ändrade regler

Musikförläggarna ifrågasätter utredningens process och det ansträngda tidsutrymmet för införandet av ändringar. Musikförläggarna förordar istället att



Musikförläggarna

lagstiftaren i första hand avvaktar en EU-rättslig lagstiftning och i andra hand bereder marknadsaktörer skäligen med tid till omställning.

Att vänta på Europeiska kommissionen och EU-lagstiftning innan genomförandet av de föreslagna ändringarna i ersättningsreglerna för användning av musik är fördelaktigt av flera skäl, inte minst för att säkerställa en enhetlig tillämpning av ersättningsreglerna inom hela EU. Detta minskar risken för tvister och skapar en mer förutsägbar miljö för alla aktörer inom musikindustrin. Harmoniserade regler underlättar även för svenska rättighetshavare att verka på den europeiska marknaden.

Genom en gemensam lagstiftning inom EU undviker Sverige risken med att införa nationella regler som kan leda till minskade intäkter för svenska rättighetshavare och ökade kostnader för musikanvändare. En gemensam EU-lagstiftning kan bidra till att balansera dessa ekonomiska effekter på ett mer rättvist sätt. Dessutom kan en sådan lagstiftning ge svenska rättighetshavare bättre möjligheter att få ersättning från utländska användare, vilket kan kompensera för eventuella inkomstbortfall på den svenska marknaden.

Att invänta Europeiska kommissionen ger också berörda parter mer tid att förbereda sig för de kommande förändringarna. Detta inkluderar att anpassa affärsmodeller, förhandla om nya licensavtal och utveckla strategier för att hantera de nya reglerna. En längre förberedelseperiod kan också ge Sverige möjlighet att genomföra stödåtgärder och utbildningsinsatser för att hjälpa svenska rättighetshavare att anpassa sig till de nya förutsättningarna.

Genom att invänta en gemensam lagstiftning kan Sverige arbeta tillsammans med andra medlemsländer för att påverka utformningen av reglerna på EU-nivå. Detta kan leda till en mer balanserad och rättvis lagstiftning. Ett gemensamt EU-initiativ kan också ge starkare juridiskt stöd och legitimitet åt de nya reglerna, vilket kan underlätta deras implementering och efterlevnad.

Vidare ter det sig förhastat att efter en kort remisstid ta beslut att tre månader senare införa den föreslagna ändringen i svensk lag. Det kommer att vara problematiskt för Musikförläggarnas medlemmar, samt andra aktörer på marknaden, att hantera omställningen med den korta och omfattande omställningen. Musikproduktion sker normalt med mycket stor framförhållning.



Musikförläggarna

5 Ändrade ersättningsregler för användning av ljudupptagningar

Musikförläggarna har svårt att utan vidare stödja det framlagda förslaget om ändrade ersättningsregler. För att minimera potentiella skadeverkningar inom musikområdet anser vi att det är av yttersta vikt att en intresseavvägning genomförs för att säkerställa att den föreslagna lagändringen är proportionerlig.

Musikförläggarna gör bedömningen att de föreslagna förändringarna kan medföra vissa positiva effekter. Exempelvis kan minskade administrationskostnader bli ett resultat av en bredare hantering av repertoar från tredjelandsmarknader. Samtidigt medför en sådan hantering att ett större och mer komplext rättighetshavarunderlag måste beaktas, vilket i sig kan innebära ökade kostnader. Musikförläggarna framhåller även vikten av att alla typer av musik och uttryck ges rätt till ersättning, och vi ser potential i att lagändringen kan bidra till att fler uttryck får representation på den svenska marknaden. Vidare ser vi värdet i att skapa förutsättningar för upphovspersoner och rättighetshavare att konkurrera på lika villkor med aktörer från andra EU-länder samt tredjeländer såsom Storbritannien och USA. Detta kan även skapa incitament för att tredjeländer inför liknande rättigheter för europeiska rättighetshavare.

Trots dessa potentiella fördelar vill vi framhålla att promemorian inte ger tillräckligt stöd eller försäkringar för den grupp rättighetshavare som har störst representation i Sverige, nämligen indiebolagen. Dessa bolag befinner sig i en annan situation än större bolag med etablerad representation utomlands. En förändring av lagen kan därför få negativa konsekvenser för den inhemska marknaden och riskera att underminera den musikaliska mångfalden, genom att rättighetshavare förlorar intäkter som annars skulle tillfallit dem. Liknande effekter har redan observerats i exempelvis Nederländerna, där införandet av nationell behandling lett till att tariffer inte höjts i den utsträckning som krävs för att inhemska rättighetshavare och indiebolag ska kunna överleva i en redan hårt pressad marknad.

För det fall att ändringarna ändå ska genomföras, föreslår Musikförläggarna att implementeringen sker stegvis. Detta ger berörda parter möjlighet att förhandla fram rättvisa tariffer och säkerställer att en viktig och vital kulturkraft, som den svenska indiescenen, inte riskerar att slås ut. Vi uppmanar också Justitiedepartementet att beakta att ökade licenskostnader kan göra musik dyrare för användarsidan. En sådan utveckling riskerar att minska användningen av kommersiell musik och därmed reducera vitala intäktsströmmar för nationella rättighetshavare.



Musikförläggarna

Slutligen vill Musikförläggarna rikta uppmärksamhet mot reglerna om privatkopieringsersättning enligt den internationella upphovsrättsförordningen (1994:193), specifikt 62 §. Enligt dessa regler kan privatkopieringsersättning endast utgå till länder med motsvarande ersättningsordning baserat på ömsesidighet (se 27 och 28 §§ i förordningen). Vi anser därför att även denna bestämmelse bör ses över i samband med den föreslagna förändringen för att säkerställa att reglerna om vem som skall vara berättigad till ersättning blir konsekventa.

Stockholm, dag som ovan

Kerstin Mangert

Ordförande

Musikförläggarna SMFF ekonomisk förening u p a